

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště č. 13

Olomouc

okresní pracoviště Olomouc

Inspekční zpráva

Dětský výchovný ústav
Olomouc - Svatý Kopeček, Ústavní 9

Identifikátor ředitelství: 600 031 543

IZO: 000 601 811

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Školský úřad: Olomouc, Wellnerova 25

Čj.	133 30/99-05003
Signatura	km2ls202

OBSAH

1 ÚVOD	4
1.1 Předmět inspekce	4
1.2 Termín inspekce	4
1.3 Složení inspekčního týmu	4
1.4 Ředitel školského zařízení	4
1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá	4
2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ A RESOCIALIZAČNÍ PROGRAM ŠKOLSKÉHO ZARÍZENÍ	6
2.1 Výchovně-vzdělávací program školského zařízení, učební plány a osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty. Reedukační a resocializační program	6
2.2 Bezpečnost aplikovaného systému z pohledu svěřence	6
2.3 Stimulační úroveň aplikovaného systému	6
2.4 Další informace o výchovně-vzdělávacím a resocializačním programu školského zařízení	7
2.5 Přehled o počtu výchovných skupin	7
2.6 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků	8
3 ŘÍZENÍ ŠKOLSKÉHO ZARÍZENÍ	9
3.1 Koncepční záměry školského zařízení, plánování	9
3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů	9
3.3 Odborné a pedagogické řízení	10
3.3.1 Organizační struktura	10
3.3.2 Personální struktura	10
3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků	11
3.4 Kontrolní systém školského zařízení, kontrola a hodnocení	11
3.5 Informační systém školského zařízení - vnitřní a vnější	11
3.6 Vedení povinné dokumentace	12
3.7 Úroveň spolupráce školského zařízení s dalšími zainteresovanými orgány	12
3.8 Výroční zpráva	12
3.9 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům	12
4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ A RESOCIALIZAČNÍ ČINNOSTI	14
4.1 Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu svěřenců	14
4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školského zařízení	15
4.3 Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování	15
4.3.1 Hodnocení úrovně vzdělávání v jednotlivých předmětech nebo organizačních celcích	15
4.3.2 Hodnocení školského zařízení z hlediska úrovně mimoškolní výchovné práce ..	16
4.3.3 Hodnocení školského zařízení z hlediska kvality speciálních činností	17
4.4 Hodnocení školského zařízení z hlediska znalosti a využívání důležitých informací jako předpokladu pro dyadickou i skupinovou psychoterapii, reedukaci a resocializaci	17
4.5 Hodnocení školského zařízení z hlediska úrovně výsledků resocializace	17
4.6 Hodnocení školského zařízení z hlediska uplatňování speciálně pedagogických reedukačních, resocializačních a rehabilitačních postupů	17

4.7 Dočasné vylučování z kolektivu dle § 17 odst. 2, písmeno f) vyhlášky MŠ ČSR č. 64/1981 Sb.	18
4.8 Záchytné pracoviště	18
4.9 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně-vzdělávací činnost školského zařízení	18
4.10 Hodnocení činnosti součástí školského zařízení	18
5 ZÁVĚR	19
5.1 Závěry inspekce	19
5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školského zařízení	19
5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu	20
5.4 Datum a podpis ředitele kontrolovaného škol. zařízení stvrzující převzetí zprávy	20
5.5 Další adresáti zprávy	20
5.6 Připomínky ředitele školského zařízení	20

1 ÚVOD

1.1 Předmět inspekce

Komplexní posouzení činnosti školského zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Termín inspekce

22. a 25. - 27. ledna 1999

1.3 Složení inspekčního týmu

Vedoucí týmu: Mgr. Antonín Grulich
Členové týmu: Mgr. Vojtěch Chromeček
Mgr. Alena Wiesnerová

1.4 Ředitel školského zařízení

Statutárním orgánem školského zařízení je ředitel Mgr. Zdeněk Pochyla, jmenovaný do funkce na základě konkurzního řízení s platností od 15. ledna 1998. Zástupcem statutárního orgánu je vedoucí vychovatel, jmenovaný do funkce 1. února 1998.

1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá

- zřizovací listina
- změna zřizovací listiny - dodatek č. 2
- rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení MŠMT ČR
- koncepce rozvoje
- výroční zprávy o činnosti a hospodaření
- průběžná zpráva o hospodaření za I. pololetí
- organizační řád
- vnitřní řád
- organizace školy pro školní rok 1998/99, úvazky učitelů
- rozpisy služeb vychovatelů
- personální dokumentace
- osobní spisy svěřenek
- denní hlášení
- učební a tematické plány
- třídní knihy a třídní výkazy
- záznamy o práci v zájmových útvarech
- rozvrh hodin
- evidence ošetřovného
- evidence kapesného

- kritéria pro vypláčení kapesného
- kniha pedagogických rad
- zápisy z porad vychovatelů
- týdenní plány výchovných skupin
- deníky výchovných skupin
- kniha útěků
- knihy návštěv
- sešity hodnocení
- měsíční hodnocení svěřenek
- sešit podávání léků
- kniha úrazů
- jednací protokol
- hospodářská evidence

2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ A RESOCIALIZAČNÍ PROGRAM ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

2.1 Výchovně-vzdělávací program školského zařízení, učební plány a osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty. Reedukační a resocializační program

Dětský výchovný ústav je speciální výchovné zařízení, které poskytuje výchovnou, hmotnou a sociální péči dívkám s nařízenou ústavní nebo uloženou ochrannou výchovou nebo vydaným předběžným opatřením. Zajišťuje jejich výchovu a vzdělávání v rozsahu učiva základní a zvláštní školy po dobu jejich povinné školní docházky. V současné době poskytuje výchovnou péči i dvěma svěrenkám, které se připravují pro budoucí povolání na středních školách.

Výuka probíhá podle těchto učebních dokumentů:

1. Vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2 schválený MŠMT ČR dne 30. 4. 1996.
2. Vzdělávací program zvláštní školy čj. 22 980/97-22 schválený MŠMT ČR dne 20. 6. 1997.

Vzdělávání probíhá na základě učebních dokumentů schválených MŠMT ČR. Resocializační program výchovného ústavu je založen na komunitním přístupu s režimovými prvky. Nejčastějším výchovným prostředkem je pozitivní motivace k činnosti a účasti na životě celé komunity.

2.2 Bezpečnost aplikovaného systému z pohledu svěřence

Svěřenky výchovného ústavu jsou ubytovány v malých, většinou dvoulůžkových pokojících, kde mají možnost vytvořit si soukromí. K dispozici mají nástěnky, kde mohou vylepovat plakáty, fotografie nebo vlastní výtvary.

Mezi svěrenkami se vyskytují náhražkové homosexuální aktivity, které jsou řešeny na komunitách i při pohovorech s psychologem. Většina svěrenek přichází do zařízení jako silné kuřačky. Je zakázáno kouření v areálu ústavu, většina dívek však tajně kouří. V poslední době nebylo nutno řešit opilství. Při dovolenkách nebo návštěvách rodičů se některé svěřenky dostávají do kontaktu s drogou, během pobytu v zařízení tyto problémy nejsou. Případné projevy siláctví, které by mohlo přerůst v šikanu, jsou řešeny na komunitách. Vyskytuje se sebepoškozování, především tetování. Lze konstatovat, že nejčastěji dochází k útěkům v případě, že rodiče nepřijedou v dohodnutém termínu na návštěvu.

Jako velký problém je vnímána situace, kdy se do zařízení dostávají svěřenky zachycené na útěku nebo dívky umístěné přímo „z ulice“, často intoxikované nebo závislé na drogách, které jsou aktivně negativistické, nepřizpůsobivé.

Bezpečnost z pohledu svěřenky je ve školském zařízení na průměrné úrovni.

2.3 Stimulační úroveň aplikovaného systému

Svěřenky bývají zařazovány do výchovných skupin na základě doporučení etopeda diagnostického ústavu. Adaptační fáze je velmi krátká, spočívá především v seznámení svěřenky s vnitřním a domovním řádem a tolerováním drobných prohřešků proti nim. Poté jsou svěřenky zařazeny do běžného programu výchovné skupiny.

Svěřenky jsou stimulovány k účasti na všech aktivitách školského zařízení. Mají možnost používat vlastní ošacení a další vlastní majetek, jsou vychovávány k adekvátnímu

vztahu k osobnímu vlastnictví a péči o ně. Jsou motivovány především pochvalou, případně možností získat výhody, což se setkává s úspěchem.

Neobvyklým, ale velmi účinným motivem pro svěřenky je příklad dívek, které ukončily povinnou školní docházku s velmi dobrým prospěchem, jsou dále umístěny v dětském výchovném ústavu a pokračují v přípravě na budoucí povolání v běžném středním odborném učilišti v Olomouci, kam dojíždějí. Tento zvláštní a poměrně volný režim je jim umožněn pouze potud, pokud neporuší řád ústavu.

Stimulační úroveň aplikovaného systému je nadprůměrná.

2.4 Další informace o výchovně-vzdělávacím a resocializačním programu školského zařízení

Výchovně-vzdělávací a resocializační program výchovného ústavu je založen na snaze o maximální participaci svěřenek na životě ústavu. Jedním z nástrojů jsou pravidelná komunitní sezení i skupinové hodnocení dne, kdy se ke všem řešeným problémům mohou vyjádřit samotné svěřenky, aniž mají obavu z případných následků svého nesouhlasu s názorem dospělých. Mezi svěřenkami, učitelkami a vychovateli jsou vytvářeny vztahy důvěry a kooperace, což se projevuje celkovým zklidněním atmosféry zařízení.

Výchovný ústav nabízí svěřenkám bohatý výběr sportovních, kulturních i sebezpznávacích aktivit. Mají možnost využívat poměrně široké nabídky zájmových aktivit, např. kroužek ručních prací, sportovní, výtvarný a šití. Do této činnosti je zapojena více jak polovina dívek.

U každé dívky se snaží stimulovat zájmy či talent a poskytnout jí maximální možnost tyto zájmy či talent rozvinout. Pokud svěřenka neporušuje vnitřní řád a nemá výchovné problémy, může navštěvovat sportovní oddíl nebo ZUŠ v Olomouci. Tato výhoda je jí však odebrána okamžitě při porušení vnitřního řádu.

Odpovídající pozornost je věnována přípravě na vyučování a motivaci svěřenek k učení.

Dívky, ale i výchovní pracovníci mají možnost hledat rady či pomoc u psychologa, který je v zařízení téměř každou sobotu a pracuje s dívkami převážně individuálně. Doplňuje také diagnózu svěřenek například o stanovení vývojových poruch učení a podobně. Další absolventka vysokoškolského studia jednooborové psychologie pracuje ve výchovném ústavu jako vychovatelka a nabízí svěřenkám arteterapeutické, muzikoterapeutické a psychogymnastické aktivity.

Nabídka sportovních i kulturních a sebezpznávacích aktivit, ale především vzájemné vztahy mezi svěřenkami a výchovnými pracovníky je v tomto školském zařízení příkladná.

2.5 Přehled o počtu výchovných skupin

Kapacita Dětského výchovného ústavu Olomouc - Svatý Kopeček byla stanovena na třicet míst, což představuje dvě výchovné skupiny v případě, že všechny svěřenky budou zařazeny do základní školy.

Ke dni inspekce bylo ve stavu celkem 28 dívek rozdělených do dvou výchovných skupin. V zařízení byly fyzicky přítomny 22 svěřenky, čtyři jsou na útěku, jedna dlouhodobě nemocná a jedna podmínečně propuštěna.

Z celkového počtu mají 23 svěřenky nařízenou ústavní výchovu, pět je jich ve výchovném ústavu na základě vydaného předběžného opatření.

Všechny svěřenky byly ve výchovném ústavu umístěny prostřednictvím diagnostických ústavů.

Tab. č. 1: počet výchovných skupin a svěřenek

vých. skup.	ve stavu	z toho							
		ústavní výchov.	ochr. výchov.	předb. opatř.	přítom.	na útěku	podm. prop.	nemoc	vazba
I.	13	11	0	2	11	1	0	1	0
II.	15	12	0	3	11	3	1	0	0
celkem	28	23	0	5	22	4	1	1	0

Výchovné skupiny jsou heterogenní, svým složením nekopírují jednotlivé třídy. Do obou výchovných skupin jsou zařazeny žákyně základní i zvláštní školy.

Vážným nedostatkem je skutečnost, že maximální počty v obou výchovných skupinách jsou překročeny o jednu, respektive o tři svěřenky.

Složení a počty svěřenek ve výchovných skupinách jsou nevyhovující.

2.6 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků

Ve školním roce 1998/99 byly při výchovném ústavu zřízeny dvě třídy. V I. třídě jsou vzdělávány žákyně šestého, sedmého, osmého a devátého ročníku zvláštní školy společně s žákyněmi šestého ročníku základní školy.

Tab. č. 2: zvláštní škola

třída	ročník	zapsan.	přítomno	nemoc	útěk	vazba	podmín. prop.
I.	6.+7.+8.+9. a 6. ZŠ	8	6	1	1	0	0

Ve II. třídě jsou vzdělávány žákyně sedmého, osmého a devátého ročníku základní školy. V této třídě je zapsáno celkem osmnáct žákyně, čímž je o tři překročen maximální počet.

Tab. č. 3: základní škola

třída	ročník	zapsan.	přítomno	nemoc	útěk	vazba	podmín. prop.
II.	7.+8.+9.	18	15	0	3	0	0

Složení a počty žákyně ve třídách jsou naprosto nevyhovující.

3 ŘÍZENÍ ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

3.1 Koncepční záměry školského zařízení, plánování

Koncepce Dětského výchovného ústavu Olomouc - Svatý Kopeček byla zpracována s výhledem pěti let jako samostatný dokument pro potřebu konkurzního řízení. Pojetí koncepce je jasné a srozumitelné. Důraz je kladen na úzkou spolupráci s diagnostickými ústavami a školskými zařízeními podobného typu.

Předložená koncepce vychází z aktuálního stavu a potřeb zařízení. Plánované zvýšení kapacity výchovného ústavu, rozšíření školy o jednu třídu základní školy a zřízení třetí výchovné skupiny naráželo v minulosti na neochotu a nezáměr o řešení ze strany Školského úřadu v Olomouci. V současné době se nepříznivá situace ve spolupráci se zřizovatelem začíná řešit.

Plán práce na stávající školní rok vychází z koncepčních záměrů a zkušeností z předcházejícího období. Zahrnuje oblast výchovy a vzdělávání, materiálně-technickou, mimoškolních aktivit a bezpečnosti práce. Tento plán je konkrétní, podrobný a srozumitelný. Na jeho základě zpracovávají vychovatelé krátkodobé týdenní plány výchovných skupin.

Plán práce byl projednán na poradě se všemi zaměstnanci.

Koncepční záměry i plánování lze hodnotit jako spíše nadprůměrné.

3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů

Z důvodu nerovnoměrného počtu svěřenek vyučovaných podle jednotlivých vzdělávacích programů jsou do I. třídy společně s žákyněmi šestého, sedmého, osmého a devátého ročníku zvláštní školy zařazeny žákyně šestého ročníku základní školy. Ve II. třídě jsou vzdělávány samostatně žákyně sedmého, osmého a devátého ročníku základní školy. Vzhledem ke značnému počtu oddělení především v I. třídě je toto rozdělení žáků nevhodné.

Bez ohledu na týdenní dotaci hodin jednotlivých ročníků stanovenou učebními plány tráví všechny žákyně ve škole stejnou dobu, a to 30 vyučovacích hodin. V době přesahující stanovený týdenní počet vyučovacích hodin jsou žákyně nižších ročníků (menší dotace hodin) ve třídě přítomny, nejsou však vyučovány. Věnují se např. ručním pracím, v některých případech vyučující využívají tento časový prostor k jejich individuálnímu doučování. Jejich přítomnost ve výuce však práci vyučujících s ostatními žáky ztěžuje.

Učební plán zvláštní školy není dodržen, ve skladbě předmětů není v šestém ročníku zařazen předmět řečová výchova. Rozvrh hodin I. třídy je sestaven nevhodně. Maximální počet hodin nejvyššího ročníku v této třídě je 29 vyučovacích hodin týdně, přesto i tyto žákyně tráví ve škole 30 vyučovacích hodin (jednu se nevyučují).

Nepovinné předměty nejsou ve zvláštní škole zavedeny.

V učebním plánu základní školy není dodržen minimální počet hodin v šestém, sedmém, osmém a devátém ročníku u předmětu zeměpis a v případě volitelného předmětu. V šestém ročníku není dodržena týdenní dotace předmětu český jazyk.

Jako nepovinný je vyučován předmět - užitá výtvarná činnost, volitelným předmětem v sedmém, osmém a devátém ročníku je estetická výchova.

Plnění učebních osnov je vyučujícími sledováno (tematické plány), je však velmi ztíženo v případech, kdy dochází k zařazení žákyň v průběhu školního roku, nebo z důvodu jejich dlouhodobější nepřítomnosti (úteky).

Učební plány nejsou plněny, v plnění učebních osnov nebyly shledány nedostatky.

3.3 Odborné a pedagogické řízení

3.3.1 Organizační struktura

Statutárním orgánem výchovného ústavu je ředitel, jmenovaný do funkce na základě konkurzního řízení, zástupcem statutárního orgánu byl jmenován (na dobu určitou) vedoucí vychovatel.

Organizačně je dětský výchovný ústav rozčleněn na čtyři úseky. Úsek školy (učitele) vede ředitel, úsek vychovatelů a pomocných vychovatelů vede statutární zástupce a vedoucí vychovatel, úsek provozní řídí hospodárka a úsek stravování vedoucí hospodářské jednotky školního stravování. Samostatně, pod přímým vedením ředitele, pracuje sociální pracovnice, která vykonává současně funkci zdravotní sestry.

Organizačním řádem jsou určeni další pracovníci pověřeni zastupováním ředitele nebo jeho statutárního zástupce, v případě jejich nepřítomnosti.

Organizační struktura je funkční, ČŠI ji hodnotí jako nadprůměrnou.

3.3.2 Personální struktura

Ke dni inspekce pracovali v zařízení 22 pracovníci. Z celkového počtu je devět pedagogických pracovníků - tři učitelky, čtyři vychovatelé, ředitel a jeho statutární zástupce (vedoucí vychovatel). Noční služby zabezpečují čtyři pomocné vychovatelky. Naprostá většina pedagogických pracovníků má odbornou a pedagogickou způsobilost pro práci v tomto typu školského zařízení. Pouze jedna vychovatelka má středoškolské vzdělání doplněné DPS, ale bez speciální pedagogiky.

Tab. č. 4: přehled o zaměstnancích DVÚ

zaměstnanci DVÚ	celkový počet	z toho žen
ředitel	1	0
statut. zást., ved. vychovatel	1	0
učitelé	3	3
vychovatelé	4	3
pomocní vychovatelé	4	4
odb. pracov.(psych.,etop.)	0	0
ostatní zaměstnanci	9	6
celkem	22	16

V kategorii ostatních pracovníků jsou zařazeni sociální pracovnice - zdravotní sestra, hospodárka, tři kuchařky, vedoucí školního stravování - účetní a údržbář (všichni s plným pracovním úvazkem) a dva sezónní topiči s úvazky 0,75.

Na základě dohody o pracovní činnosti zaměstnává dětský výchovný ústav prادلenu - uklízečku (pouze sociálního zařízení) a psychologa, který podle smlouvy odpracuje průměrně třicet hodin za měsíc.

Personální zajištění výchovného ústavu hodnotí ČŠI jako nadprůměrné.

3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Součástí organizačního řádu je roční plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Vzhledem k tomu, že naprostá většina pedagogických pracovníků má požadované vzdělání pro výkon své práce, studuje pouze jedna vychovatelka rozšiřující studium etopedie na Masarykově univerzitě v Brně, vedoucí vychovatel pokračuje v dlouhodobém kurzu psychoterapie a ředitel zahajuje tříměsíčné studium školského managementu na Slezské univerzitě v Ostravě.

Ostatní pracovníci využívají nabídky akreditovaných vzdělávacích agentur a vzdělávají se formou přednášek a krátkodobých seminářů a kurzů.

Další oblastí je sebevzdělávání a samostudium odborné a vědecké literatury, k čemuž jsou převážně využívány tituly z učitelské knihovny.

Vedení výchovného ústavu věnuje nadprůměrnou pozornost dalšímu vzdělávání i sebevzdělávání všech pracovníků.

3.4 Kontrolní systém školského zařízení, kontrola a hodnocení

Ředitel výchovného ústavu i vedoucí vychovatel předložili zpracovaný plán hospitací. Hospitační záznamy ředitel nevypracovává, není možno doložit, zda výsledky hospitační činnosti analyzuje s pracovníky. Vedoucí vychovatel zapisuje provedené hospitace velmi stručně do sešitu. Ve školním roce 1998/99 je zapsáno celkem šest hospitací, jednotlivé zápisy jsou opatřeny podpisy kontrolovaných vychovatelů. Vzhledem k velikosti zařízení jsou vedoucí pracovníci v průběžném kontaktu se všemi pracovníky i svěřenkami, takže potřebu klasických hospitací nepocítují jako nutnou. Nízký počet provedených hospitací neumožňuje použít jejich výsledky ke zcela objektivnímu hodnocení pracovníků nebo stanovení nadtarifních složek platu.

Výsledky hodnocení svěřenek píše učitelé i vychovatelé do zvláštních sešitů. Hodnocení je denně náplní skupinového sezení, kde mají dívky možnost se k němu vyjadřovat. Jednou týdně se pak na komunitě provádí hodnocení skupin. Výsledky hodnocení jsou určující jak pro výši kapesného, tak i pro stanovení, případně ztrátu výhod.

Způsob i efekt kontroly a hodnocení svěřenek je příkladný. Kontrolní a hospitační činnost vedení výchovného ústavu je podprůměrná.

3.5 Informační systém školského zařízení - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém školského zařízení je efektivní. Jedenkrát týdně se konají pracovní porady, vždy před komunitou. Tyto porady řídí vedoucí vychovatel, účastní se všichni vychovatelé a nejméně jeden zástupce učitelů. Pětkrát ročně svolává ředitel výchovného ústavu pedagogickou radu. Ze všech porad jsou pořizovány zápisy do sešitů, uložených ve vychovatelně, aby byly přístupné všem pracovníkům.

Tok informací mezi denními a nočními vychovateli je zajištěn jednak prostřednictvím denního hlášení a sešitů hodnocení, jednak jsou aktuální informace vyvěšeny na nástěnce a konečně vedoucí vychovatel, jehož služba pokrývá část služby denních a část nočních vychovatelů, slouží rovněž jako zprostředkovatel informací mezi těmito dvěma směny.

Informace o svěřenkách získává výchovný ústav z diagnostických ústavů, případně prostřednictvím sociální pracovnice od orgánů péče o rodinu a dítě v místě bydliště svěřenek, od policie, soudů, lékařů a podobně. Při návštěvních dnech jsou zdrojem informací také rodiče a příbuzní svěřenek. Ti mohou informace o svěřenkách získat buď ústně při

návštěvách, nebo písemně na písemné dotazy. Písemně jsou podávány na dožádání informace o svěřenkách také soudům a policii.

Vnější i vnitřní informační systém školského zařízení plní svou úlohu na spíše nadprůměrné úrovni.

3.6 Vedení povinné dokumentace

Povinná dokumentace je zavedena v souladu s obecně platnými právními předpisy.

Nedostatky drobného charakteru ve vedení pedagogické dokumentace (třídní knihy a třídní výkazy) byly odstraněny v průběhu inspekce. Vážnějším nedostatkem je skutečnost, že část dokumentace není vedena na předepsaných tiskopisech (deníky výchovných skupin).

Celkově je vedení povinné dokumentace na běžné úrovni.

3.7 Úroveň spolupráce školského zařízení s dalšími zainteresovanými orgány

Výchovný ústav spolupracuje především s územně příslušnými diagnostickými ústavy. V poslední době, kdy je Dětský diagnostický ústav v Bohumíně mimo provoz, doplňuje částečně i jeho práci - přijímá svěřenky na základě vydaného předběžného opatření přímo, bez předchozího diagnostického pobytu, slouží také jako záchyt.

V zájmu svěřenek spolupracuje výchovný ústav s orgány činnými v trestním řízení, s orgány péče o rodinu a dítě, ale také s SOU, domem dětí a mládeže a dalšími institucemi města i okresu Olomouc.

Úroveň spolupráce výchovného ústavu s dalšími orgány a institucemi je nadprůměrná.

3.8 Výroční zpráva

Výroční zprávy o činnosti i hospodaření byly zpracovány v požadované struktuře, postihují všechny oblasti uložené zákonem a jejich obsah odpovídá skutečnosti.

Výroční zprávy byly projednány se všemi pracovníky výchovného ústavu a zaslány Školskému úřadu v Olomouci.

Ze závěrů výročních zpráv vyplývá, že ředitel z nich vychází při plánování další činnosti.

Úroveň výročních zpráv hodnotí ČŠI jako spíše nadprůměrnou.

3.9 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Rozpočet zařízení přidělený zřizovatelem prostřednictvím Školského úřadu v Olomouci umožňuje plnění výchovně-vzdělávacího a resocializačního programu i zajištění provozu zařízení. Čerpání finančních prostředků je ředitelem zařízení průběžně sledováno a vyhodnocováno.

Větší finanční prostředky byly vynaloženy na vybudování počítačové sítě, která umožní všem výchovným pracovníkům operativnější přístup k potřebným informacím o svěřenkách.

Po dokončení tohoto záměru dojde ke zkvalitnění vnitřního informačního systému v zařízení. Vzhledem k určitým nedostatkům ve vybavení školy učebními pomůckami a některými učebnicemi je třeba se v nejbližší době zaměřit i na tuto oblast.

V současné době se při dětském výchovném ústavu připravuje zřízení občanského sdružení, s jehož pomocí například řešením grantových úkolů, bude možno pro ústav zajistit další finanční prostředky. Ojediněle získává zařízení i drobné věcné dary od sponzorů.

Efektivitu využívání finančních prostředků hodnotí ČŠI jako průměrnou, běžnou.

4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ A RESOCIALIZAČNÍ ČINNOSTI

4.1 Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu svěřenců

Výchovný ústav je umístěn v objektu, jehož majitelem je MŠMT ČR.

Objekt je tvořen hlavní dvoupatrovou a dvěma přízemními budovami, v nichž jsou skladovací prostory, posilovna, údržbářská dílna, prádelna a sušárna. Ubytovací prostory, škola a jídelna jsou soustředěny v hlavní budově. Zařízení má návštěvní místnost i zdravotní izolaci. Součástí areálu je sportovní hřiště, k dispozici je pozemek pro pěstitecké práce.

Ve vztahu k počtu svěřenců a k resocializačnímu programu má zařízení odpovídající prostorové podmínky. Vybavení ložnic i místností, kde probíhají odpolední činnosti, odpovídá potřebám a je na nadprůměrné úrovni.

Pro potřebu školy jsou využívány dvě učebny, sborovna a malý kabinet s pomůckami. Prostorové podmínky školy jsou velmi stísněné a neodpovídají jejímu vzdělávacímu programu. S výjimkou malé učebny sloužící jako keramická dílna nemá škola žádnou odbornou učebnu. Vzhledem k obsahu osnov předmětů pracovní vyučování a praktické činnosti škola postrádá především cvičnou kuchyň, která by mohla sloužit i pro mimoškolní činnosti. Při výuce cizích jazyků (dělení třídy) je jedna skupina nucena využívat místnost pro vyučování naprosto nevhodnou (klubovnu).

Učební pomůcky jsou z velké části zastaralé, pro některé předměty je vybavení nedostatečné (chemie, fyzika, přírodopis, pracovní vyučování). Za poslední tři roky došlo k minimálnímu rozšíření fondu učebních pomůcek.

V obou třídách mají vyučující k dispozici počítač s několika výukovými programy. Jejich využití i využití audiovizuální techniky ve výuce je však v podmínkách školy (výuka v odděleních) komplikované. Využití videotechniky je možné pouze mimo učebny, v klubovnách.

Skutečnost, že zařízení nemá vlastní tělocvičnu, je řešena jejím pronájmem, využíváním menší vlastní posilovny a sportovního areálu i návštěvami veřejných sportovních zařízení. Velmi dobře je ústav vybaven pro míčové hry, zimní sporty, cykloturistiku a keramické práce (keramická pec).

Publikace žakovské i učitelské knihovny jsou z důvodu omezených prostorových podmínek umístěny v uzamčených skříních v jedné z učeben. Inventář je průběžně doplňován. Zájem svěřenců o četbu je malý.

Některé učebnice nejsou k dispozici v dostatečném počtu pro všechny žákyně. V průběhu inspekce byly doobjednány.

V zařízení došlo za poslední období k výraznému zlepšení především ubytovacích prostor. K dalšímu zkvalitnění materiálně-technických a prostorových podmínek má přispět plánovaná plynofikace zařízení a výstavba nové budovy, v níž by byla soustředěna veškerá výuka.

Celkové materiálně-technické podmínky zařízení i s přihlédnutím k omezeným prostorovým podmínkám školy a k rezervám v jejím vybavení hodnotí ČŠI jako spíše nadprůměrné.

4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školského zařízení

Ve vnitřním řádu je stanoven denní režim rozdílný pro dny pracovního týdne a pro dny volna. Respektuje zásady psychohygieny, dbá na pravidelné intervaly v podávání jídla, střídání činností a odpočinek.

Rozvrh hodin a přestávky jsou stanoveny a dodrženy v souladu s platnou právní normou. Respektuje maximální počet vyučovacích hodin v jednom dni. Nedostatkem je, že všechny svěřenky tráví ve škole 30 hodin týdně.

Vybavení pracovních míst pro žákyně i učitele je na běžné úrovni.

V celém zařízení je pořádek a čistota, na jejichž udržování se podílejí především svěřenky. Esteticky je celé školské zařízení na velmi dobré úrovni, celý interiér je vkusně a citlivě vyzdoben, především vlastními pracemi svěřenek.

Zdravotní izolace je umístěna v přízemí budovy a má své vlastní sociální zařízení. Samostatná ošetrovna není zřízena, k tomuto účelu slouží kancelář sociální pracovnice, která zároveň vykonává funkci zdravotní sestry.

Pitný režim pro svěřenky je zabezpečen po celý den i noc.

Sociální zařízení je pro svěřenky i zaměstnance kapacitně vyhovující.

Psychohygienické podmínky jsou nadprůměrné.

4.3 Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování

4.3.1 Hodnocení úrovně vzdělávání v jednotlivých předmětech nebo organizačních celcích

Zvláštní škola

Výuka probíhá v jedné třídě, kde jsou vyučovány žákyně šestého, sedmého, osmého a devátého ročníku zvláštní školy a žákyně šestého ročníku základní školy.

Úroveň vědomostí žákyň je vzhledem k častým absencím (útěky, nemocnost) a mentální vyspělosti velmi rozdílná.

Společná výuka většího počtu ročníků v jedné třídě a výuka podle dvou různých vzdělávacích programů limituje pedagogické možnosti vyučujících a ovlivňuje i celkovou kvalitu a výsledky vzdělávání. Vyučující mají velmi omezený prostor především k upevnění učiva a jeho uvedení do různých souvislostí. Tato situace klade rovněž vysoké nároky na přípravu vyučujících a zabezpečení výuky učebními pomůckami i různými úkoly k samostatné práci.

V rámci inspekce bylo hospitováno celkem ve čtyřech vyučovacích hodinách: chemii - dějepisu, přírodopisu, matematice a pracovním vyučováním.

Všechny hodiny byly řádně připraveny. Probírané učivo odpovídalo učebním osnovám.

Učitelky vyvozovaly nové učivo za spoluúčasti žákyň, na základě jejich dřívějších zkušeností. Výklad byl doplňován drobnými demonstračními pokusy. Důraz byl kladen na bezpečnost a ochranu zdraví při práci a manipulaci se škodlivými a nebezpečnými materiály. Vhodně členěn byl časový prostor mezi samostatnou a přímou prací skupin. Žákyně byly neustále pozitivně motivovány k dobrým výkonům, učitelky jejich výkony průběžně hodnotily. Klasifikace v žákovských knížkách je četná a průběžná.

Zápisy do sešitů prováděly žákyně samostatně, jejich četnost je na velmi dobré úrovni. Všechny sešity (školní i domácí) jsou pravidelně opravovány a kontrolovány.

Základní škola

Výuka probíhá dle vzdělávacího programu Základní škola. Učitelé mají zpracovány tematické plány pro jednotlivé ročníky i předměty.

Kvalita výuky ve třídě, kde jsou současně vzdělávány žákyně sedmého, osmého a devátého ročníku, není vzhledem k počtu žákyň a celkovému složení třídy příznivá.

Ve třídě základní školy ČŠI sledovala kvalitu výuky těchto předmětů: jazyka českého a německého, matematiky, občanské výchovy a praktických činností. Bylo provedeno šest hospitací.

Realizované metody a formy práce neodpovídaly složení třídy. I když byly vyučovací hodiny učitelkami připravené, převládalo frontální vyučování a přímá, jednotvárná činnost. Vzhledem k rozdílům ve vědomostech žákyň chyběl individuální přístup a diferenciací úkolů.

Úroveň zápisů v sešitech i jejich četnost je dostačující.

Nedostatkem je skutečnost, že učitelky nevyužívaly motivujícího průběžného hodnocení a v hodinách žákyně většinou neklasifikovaly. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že v některých předmětech nemají žákyně ani jednu známku za celé pololetí.

Práce učitelek ve třídách s několika ročníky a v jednom případě i dvěma vzdělávacími programy je velmi náročná. Na základě uskutečněných hospitací hodnotí ČŠI úroveň vyučování jako průměrnou.

4.3.2 Hodnocení školského zařízení z hlediska úrovně mimoškolní výchovné práce

Mimoškolní výchovná práce probíhá na základě týdenních plánů, které jsou s předstihem vypracovávány vychovateli a schvalovány ředitelem ústavu. Analýzou těchto plánů bylo zjištěno, že prováděná činnost je pestrá, zaměřená především na sportovní aktivity, vycházky a výlety, kulturní i veřejně prospěšnou činnost, přípravu na vyučování, výtvarné práce a ruční práce. Vychovatelé se zaměřují rovněž na psychoterapeutické hry, arteterapii a různé besedy. Týdenní plány jsou vychovateli pravidelně vyhodnocovány s důrazem na úroveň chování svěřenek a jejich zapojení do činností.

Podstatné pro resocializační a psychokorektivní efekt činnosti školského zařízení jsou však především postoje pedagogických pracovníků ke svěřenkám. V této oblasti došlo v uplynulém období k velikému posunu od mentorování, případně nedůvěřivé kontroly, k empatii, výchově příkladem, zodpovědností za vlastní jednání a jeho důsledky. Také relativní volnost svěřenek, pokud se týče volby jednotlivých zájmových aktivit a větší soukromí, vyžadují sice od všech výchovných pracovníků vyšší nasazení, mají ale nesporně pozitivní vliv na výsledky resocializačního procesu.

Mimoškolní výchovná práce je prováděna na vysoké profesionální úrovni, je příkladná.

4.3.3 Hodnocení školského zařízení z hlediska kvality speciálních činností

Školské zařízení zaměstnává sociální pracovníci, která kromě vedení spisů svěřenců a spolupráce s dalšími orgány a institucemi také vypočítává a vymáhá ošetrovné, eviduje a urguje nařízení ústavní výchovy u svěřenek s vydaným předběžným opatřením. Aktivně vyhledává a udržuje kontakty svěřenek s biologickými rodinami, nejsou-li zbaveny rodičovských práv. V její kompetenci (je kvalifikovaná zdravotní sestra) je také podávání léků a ošetřování drobných úrazů.

Zkušený psycholog v rámci svých časových možností provádí diagnostiku psychologickou i speciálně pedagogickou i poradenskou činnost pro svěřenky. Časově omezené působení tohoto psychologa ve školském zařízení limituje jeho možnosti.

Etopeda školské zařízení nezaměstnává.

Sociální pracovníce plní své úkoly zcela příkladně. Psycholog pracuje na vysoké odborné úrovni, výsledky jeho práce jsou však značně limitovány časem. ČŠI hodnotí kvalitu speciálních činností jako nadprůměrnou.

4.4 Hodnocení školského zařízení z hlediska znalosti a využívání důležitých informací jako předpokladu pro dyadickou i skupinovou psychoterapii, reedukaci a resocializaci

Školské zařízení získává informace o svěřencích a jejich rodinách ze všech obvyklých pramenů. Spolupracuje rovněž s odbornými lékaři a pediatry. Získané informace jsou uloženy ve spisech svěřenců u sociální pracovníce. Jsou k dispozici všem pedagogickým pracovníkům. Vzhledem k odborné kvalifikovanosti všech pracovníků je těchto informací využíváno při práci se svěřenkami beze zbytku, a to především v mimoškolní činnosti.

Výchovný ústav má k dispozici dostatek informací o jednotlivých svěřenkách. Jejich využívání při resocializační a reedukační práci je spíše nadprůměrné.

4.5 Hodnocení školského zařízení z hlediska úrovně výsledků resocializace

Většina svěřenek dětského výchovného ústavu přechází po ukončení povinné školní docházky do výchovných ústavů pro mládež (VÚM). Při jejich přechodu je pracovníci dětského výchovného ústavu doprovázejí a doptávají se při té příležitosti na svěřenky, které do téhož VÚM odešly dříve. Statisticky tyto informace nelze zpracovat, protože jejich získání je spíše náhodné.

Úroveň školského zařízení z hlediska výsledků resocializace nelze objektivně zhodnotit, protože výchovný ústav neprovádí katamnestická šetření.

4.6 Hodnocení školského zařízení z hlediska uplatňování speciálně pedagogických reedukačních, resocializačních a rehabilitačních postupů

Výchovný ústav pracuje v systému komunitního přístupu spojeného s režimovými prvky. Při práci se svěřenkami využívá možností a schopností odborně kvalifikovaných pracovníků a dostatečného množství informací o jednotlivých svěřenkách. Sondami do osobností svěřenek jsou i projektivní a terapeutické aktivity psychologa a psychologů, která zde pracuje jako vychovatelka.

Z hlediska uplatňování speciálně pedagogických reedukačních, resocializačních a rehabilitačních postupů je činnost výchovného ústavu nadprůměrná.

4.7 Dočasné vylučování z kolektivu dle § 17 odst. 2, písmeno f) vyhlášky MŠ ČR č. 64/1981 Sb.

Kontrolou a prohlídkou celého objektu bylo zjištěno, že je respektováno doporučení MŠMT ČR, odb. 22 a výchovná izolace není ve výchovném ústavu zřízena.

Výchovná izolace není zřízena, dočasné vylučování z kolektivu není realizováno. Tuto oblast lze hodnotit jako vynikající.

4.8 Záchytné pracoviště

Na základě dohody mezi ředitelem Dětského diagnostického ústavu v Bohumíně a ředitelem Dětského výchovného ústavu Olomouc - Svatý Kopeček slouží dočasně výchovný ústav (po dobu rekonstrukce objektu v Bohumíně) jako záchytné pracoviště pro dívky.

Na záchytné pracoviště mohou být přijímány dívky mladší patnácti let, zachycené na útěku ze zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, případně z rodin, k přechodnému pobytu, za respektování zásad hygieny a bezpečnosti. V první fázi záchytu je dívka umístěna na zdravotní izolaci, ve druhé fázi vřazena do běžné výchovné skupiny.

Činnost dočasného záchytného pracoviště lze hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

4.9 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně-vzdělávací činnost školského zařízení

Další aktivity jsou zaměřeny především na sportovní činnost a zvyšování fyzické kondice svěřenek (lyžařský výcvik, míčové hry, turistika a cykloturistika, táboření). Jsou uskutečňovány především v rámci víkendových nebo prázdninových pobytů mimo objekt vlastního zařízení. Součástí těchto akcí je i poznávání historie, památek a vytváření pozitivního vztahu k přírodě, vedení dívek k samostatnosti a sebeobsluze.

Pravidelná je také účast svěřenek na letních a zimních olympiádách a dalších soutěžích (odbíjená, plavání, běh na lyžích apod.) v rámci výchovných ústavů, kde získávají přední umístění.

Není opomíjena ani oblast kulturních aktivit, které jsou realizovány účastí na divadelních představeních, výchovných koncertech nebo na přehlídce zájmové umělecké činnosti výchovných ústavů (recitace, tanec, malé jevištní formy, výstavky výtvarných prací a výrobků v rámci pracovní výchovy).

Další aktivity velmi úzce souvisejí s resocializačním programem a vhodně doplňují vzdělávací program školy. V této oblasti je zařízení hodnoceno jako nadprůměrné.

4.10 Hodnocení činnosti součástí školského zařízení

V rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení je jako součást uvedena školní jídelna s kapacitou 50 jídel. Školní jídelna připravuje celodenní stravu (pět jídel denně) celoročně, včetně sobot, nedělí i prázdnin pro všechny svěřenky a obědy a večeře pro službu konající zaměstnance. Přípravu jídel zabezpečují tři kuchařky na celý pracovní úvazek a vedoucí provozní jednotky stravování. Materiálně-technické vybavení kuchyně je na dobré úrovni. Estetické i prostorové podmínky jídelny jsou velmi dobré. Jídelničky jsou zpracovávány na celý týden a pravidelně vyvěšovány v jídelně. Namátkovou kontrolou bylo zjištěno, že skladba stravy je rozmanitá a její biologická hodnota sledována. Svěřenky mají pravidelně dvakrát denně teplou stravu, pouze v neděli je občas studená večeře.

Činnost školní jídelny je nadprůměrná.

5 ZÁVĚR

5.1 Závěry inspekce

- Materiálně-technické a prostorové podmínky školy jsou pro plnění vzdělávacích programů nepříznivé.
- Větší počet oddělení v jedné třídě negativně ovlivňuje kvalitu vyučování.
- Překročeny maximální počty svěřenek ve výchovných skupinách.
- Překročen maximální počet žákyň ve třídě základní školy.
- Není dodržena týdenní hodinová dotace stanovená učebními plány.
- Další aktivity se výrazně pozitivně podílejí na resocializačním procesu a vhodně doplňují vzdělávací programy.
- Ve využívání finančních prostředků nebyly zjištěny nedostatky.
- Velmi dobré personální zajištění činnosti.
- Nadprůměrná úroveň speciálních činností (sociální pracovnice).

Materiálně-technické podmínky do značné míry limitují činnost výchovného ústavu. V souvislosti se změnou jeho vedení byl zaznamenán pozitivní vývoj. Zlepšily se především mezilidské vztahy mezi svěřenkami a pedagogickými pracovníky a došlo k celkovému zklidnění ovzduší, což se projevuje pozitivně na procesu resocializace.

Celkově hodnotí ČŠI Dětský výchovný ústav Olomouc-Svatý Kopeček jako spíše nadprůměrný.

5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školského zařízení

- Po projednání s ředitelem Dětského diagnostického ústavu v Bohumíně požádat písemně zřizovatele (MŠMT ČR, odbor 22) o rozšíření kapacity Dětského výchovného ústavu Olomouc - Svatý Kopeček na 36 míst.
- Po projednání se zřizovatelem otevřít druhou třídu základní školy.
- Po projednání se zřizovatelem zřídit třetí výchovnou skupinu.

